

**V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ОНЛАЙН
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ В
УМОВАХ ВІЙНИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБІП України

**V INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL ONLINE
CONFERENCE**

**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2023

УДК 001:63(4/9)

Рекомендовано до друку збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної онлайн конференції: «Тенденції та виклики аграрної науки в умовах війни» Присвяченої 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України вченою радою агробіологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України від 16 листопада 2023 року протокол № 11.

Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика. Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України матеріали V міжнародної науково-практичної онлайн конференції (м. Київ, 25-27 жовтня 2023 р.)/НУБіП України, 2023. 339 с.

ISBN 978-617-8351-50-2

У збірнику опубліковано матеріали доповідей учасників V міжнародної наукової інтернет-конференції «Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика», яка присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України. Висвітлено теоретичні і практичні питання сучасної аграрної науки, напрями їх вирішення та впровадження у виробництво.

Титульна сторінка: "Соняхи". Художник: Радо Явора.

© НУБіП України, 2023.

УДК 631.5:633.2/.3

ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ РОСЛИН БОБОВО-ЗЛАКОВИХ ТРАВСУМІШЕЙ ЗАЛЕЖНО ВІД ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ ВИРОЩУВАННЯ

Фурманенко О.С., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Свистунова І.В., к. с.-г. н.

Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: irinasv@ukr.net

В інтенсифікації кормовиробництва важливе значення має збільшення виробництва високобілкових кормів, в тому числі із бобово-злакових агрофітоценозів озимих культур. Процеси формування листостеблової маси у цих сумішей відбуваються за рахунок запасів продуктивної вологи осінньо-зимового періоду, що дозволяє одержати його незалежно від зміни клімату.

При вивченні питання формування сумішок найважливішим є правильний добір компонентів, що забезпечать найвищу урожайність за умов ефективного споживання усіх факторів росту і розвитку, таких як сонячна енергія, вологість, ґрунт, вміст поживних речовин та конкуренція між рослинами в самому агрофітоценозі.

Серед різноманіття зернобобових культур у виробництві кормового білка заслуговує на увагу малопоширений новий сорт горошку паннонського Орлан, у якого недостатньо вивчено біологічні особливості росту і розвитку та накопичення поживних речовин, особливо за вирощування в сумісних посівах зі злаковими культурами, такими як тритикале озиме, що не дає в повній мірі реалізувати його генетичний потенціал при формуванні урожайності.

Тому вивчення кормової продуктивності створених агрофітоценозів з використанням горошку паннонського та тритикале озимого залежно від норм висіву та доз мінеральних добрив є актуальним, вирішення якої дасть можливість підвищити ефективність їх вирощування в умовах Лісостепу Правобережного.

Мета дослідження – встановити вплив технологічних прийомів вирощування на кормову продуктивність бобово-злакових травосумішок в умовах Лісостепу Правобережного.

Полеві дослідження проводились у 2023 році ТОВ «Сингента» в умовах Київської області на дерново-підзолистому легкосуглинковому ґрунті.

У досліджах вивчали сорти однорічних культури: тритикале озиме сорту Петрол (оригінація – Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН»), горошок паннонський сорту Орлан (оригінація – Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН).

Дослід закладали за схемою: Фактор А (норми висіву, %): 1. Тритикале озиме, 100; 2. Горошок паннонський, 100; 3. Тритикале озиме, 50 + горошок паннонський, 50; 4. Тритикале озиме, 50 + горошок паннонський, 75; 5. Тритикале озиме, 75 + горошок паннонський, 50. Фактор В (норми добрив): 1. Без добрив; 2. N₃₀P₃₀K₃₀; 3. N₄₅P₄₅K₄₅.

Норма висіву тритикале озимого в одновидовому посіві – 5,0 млн./га схожих насінин, горошку паннонського – 3,0 млн./га схожих насінин.

Повторність досліду – чотириразова. Розміщення варіантів систематичне.

Попередник – бобово-злакові суміші однорічних кормових культур на зелений корм. Догляд за посівами здійснювався коткуванням посівів одразу після сівби. Навесні після відновлення вегетації проводили підживлення аміачною селітрою у дозі 30-45 кг/га д.р.

У результаті проведених досліджень встановлено, що найбільша маса рослин та стебла тритикале озимого відмічена за норми висіву 50 : 50 %, що досягала 8,68 та 5,25 г за внесення мінеральних добрив у дозі $N_{45}P_{45}K_{45}$. У горошку паннонського, навпаки, маса рослин відрізнялась високими показниками із збільшенням його норми висіву до 75 % та становила 8,00- 8,05 г, де частка листя була 3,34-3,68 г.

Загальна маса рослин бобового та злакового компонентів практично співпадала при застосуванні мінерального живлення, а на неудообрених варіантах маса горошку паннонського переважала рослини тритикале озимого, які відповідно становили 5,81-7,12 та 6,03-6,88 г, або були важчими на 0,33 г (5,1 %). Проте, за масою стебла рослини тритикале озимого у 1,06-1,16 рази були важчими, ніж бобового компоненту. Найважчими рослини тритикале були у варіанті 50:50 % та становили 7,83 г. У бінарних сумішах з тритикале озимого сорту Петрол найбільш масу рослин отримали у варіантах 4, та 5 – 8,00-8,05 г.

Основним органом рослини, в якому міститься переважна більшість всіх поживних речовин, є листя. Саме тому облистяність кормових культур є одним з важливих біометричних показників формування високоякісної листостеблової маси, яка може змінюватися залежно від ряду біотичних та абіотичних факторів.

Загалом, кращі умови для росту і розвитку горошку посівного паннонського створювались у агрофітоценозах з тритикале озимим, створювались за норми висіву компонентів 75:50 %. Облистненість рослин при цьому у тритикале та горошку становила, відповідно, 22,26 та 43,51 %.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гетман Н. Я., Злотенко О. Ю. Формування урожайності сумішами однорічних культур залежно від норми висіву та рівня мінерального живлення в умовах Лісостепу західного. *Корми і кормовиробництво*. 2011. № 68. С. 23-24.
2. Svystunova I., Pravedniyi V., Kos N., Poltoretskyi S., Hudoliy L., Lashuk S., Hudz N. Productivity of annual bean-cereal grass mixtures depending on technological features of growing. *SWorldJournal*. 2022. Issue No11. Part. 2. P. 114-117. URL: <https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/issue/view/swj11-02/swj11-02>.